

Nota investeringsbeleid gemeente Someren 2017

Titel: Nota investeringsbeleid gemeente Someren 2017
Versie: SOM/2017/40180]
Datum: 8 november 2017
Auteur(s): J. Sonnemans
Zaaknummer: SOM/2017/035925

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Doelstelling	1
1.2	Wettelijk kader	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Activeren	2
2.1	Algemeen	2
2.2	Soorten vaste activa	2
2.2.1	Immateriële activa	2
2.2.2	Materiele activa	3
2.2.3	Financiële activa	3
2.3	Criteria voor het activeren van vaste investeringen	3
2.4	Onderhoud	4
3	Waarderen	4
3.1	Waarderingsgrondslag	4
3.2	Bruto en netto waarderen	4
3.3	Restwaarde	5
3.4	Boekwinst of -verlies	5
3.5	Waardeverandering van activa	5
4	Afschrijven	6
4.1	Uitgangspunten bij afschrijving	6
4.2	Methode van afschrijving	6
4.3	Afschrijvingstermijnen	7
4.4	Ingangsmoment van afschrijving	7
4.5	Rentetoerekening	7
5	Procedures	7
5.1	Kredieten	7
5.1.1.	Algemeen	7
5.1.2	Aanvragen van kredieten	8
5.1.3	Rapporteren over kredieten	9
5.1.4	Over-/onderschrijding van kredieten	9
5.1.5	Afsluiten van kredieten	10
5.1.6	Herijking investeringsplanning	11
5.2	Administreren van investeringen	11
6	Slotbepalingen	11
6.1	Citeertitel	11
6.2	Inwerkingtreding	11

Bijlage 1 Afschrijvingstabel

Bijlage 2 Begrippen

Bijlage 3 Wettelijke kader

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat een aantal artikelen die betrekking hebben op gemeentelijke investeringen. Van een investering is sprake als het gaat om een, meestal qua omvang wat grotere, uitgave met een meerjarige levensduur. In deze notitie wordt ingegaan op de bepalingen uit het BBV en de overige voorschriften met betrekking tot het waarderen en afschrijven van investeringen.

Deze nota is een nadere uitwerking van het kader rondom investeren zoals dat is opgenomen in de financiële verordening en vervangt de nota vaste activabeleid 2011. Het doel van deze nota is tweeledig:

1. Informatie geven over de richtlijnen van het BBV over investeringen;
2. Beleidsregels vast te stellen over de wijze waarop investeringen in de gemeentelijke administratie moeten worden vastgelegd en verantwoord.

1.2 Wettelijk kader

Deze nota sluit aan bij de Gemeentewet (artikel 212) en bij het BBV. In het kader van het BBV zijn de afgelopen jaren diverse notities uitgebracht door de Commissie BBV. Deze commissie heeft als taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV. In het BBV zijn bepalingen opgenomen voor het waarderen, activeren en afschrijven van investeringen.

Ook is aan de hand van praktijkcases veel informatie beschikbaar gekomen die een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV bevorderen. In deze informatie wordt onderscheid gemaakt in stellige uitspraken en aanbevelingen.

Met stellige uitspraken geeft de Commissie BBV een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat verwacht wordt dat stellige uitspraken worden gevolgd en indien een gemeente toch een afwijkende interpretatie kiest (de gemeente is van oordeel dat in haar specifieke omstandigheden een andere lijn beter past en ook 'BBV-proof' is), zij dit expliciet moet motiveren en kenbaar moet maken bij de begroting en jaarstukken. Bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'. De Commissie BBV spoort gemeenten en provincies aan om deze aanbevelingen te volgen omdat dat naar haar oordeel bijdraagt aan het inzicht in de financiële positie (transparantie). In de voorliggende nota wordt hiermee rekening gehouden.

1.3 Leeswijzer

De nota is opgebouwd uit een toelichting op de verschillende soorten investeringen, waarna vervolgens de waarderingsgrondslagen en de afschrijvingsmethoden zijn uitgewerkt. Ter afsluiting wordt ingegaan op de procedures rondom investeringskredieten. In de bijlagen zijn de herziene afschrijvingstabel, een omschrijving van de definities van de gebruikte begrippen en de wettelijke kaders opgenomen.

2 Activeren

2.1 Algemeen

Jaarlijks worden door gemeenten grote bedragen geïnvesteerd in kapitaalgoederen (o.a. wegen, groen, gebouwen). Hierbij is sprake van een vast actief als de investering betrekking heeft op een uitgave waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Een vast actief kan als volgt worden gedefinieerd:

Van een vast actief is sprake indien de organisatie voor de uitoefening van zijn werkzaamheid het betreffende actief duurzaam nodig heeft (langer dan voor het leveren van een enkel goed of het verrichten van een enkele dienst) en de levensduur zich uitstrekt over een periode langer dan een jaar.

2.2 Soorten vaste activa

Investerings worden op de balans verantwoord onder de vaste activa. In het BBV wordt bij de vaste activa onderscheid gemaakt in:

- Immateriële vaste activa
- Materiele vaste activa
- Financiële vaste activa

2.2.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan volgens artikel 34 BBV uit:

1. *Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio.*

Het disagio is het verschil tussen het bedrag waarvoor de lening wordt aangegaan en het lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. In het BBV is bepaald dat een lening voor het totaalbedrag van de aangegane schuld moet worden gewaardeerd. Voor kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio geldt een maximale afschrijvingsduur gelijk aan de looptijd van de lening.

2. *Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.*

Wanneer voorafgaand aan een nieuwe investering een onderzoek en/of voorbereidend werk plaatsvindt, dan mogen deze kosten worden geactiveerd.

3. *Bijdragen aan investeringen in eigendom van derden.*

In artikel 61 BBV is duidelijk ingekaderd wanneer bijdragen aan derden mogen worden geactiveerd.

Bijdragen aan investeringen in eigendom van derden mogen worden geactiveerd indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals overeengekomen;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de investeringen die samenhangen met de investering.

Indien aan één van deze criteria niet voldaan wordt, mag de bijdrage niet geactiveerd worden, maar

moet deze op de exploitatie als een last worden verantwoord.

2.2.2 Materiele vaste activa

De materiele vaste activa bestaan volgens artikel 35 BBV uit:

1. Activa met een economisch nut;
2. Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa (MVA) zijn de bezittingen van de gemeente, die zij langdurig gebruikt voor haar bedrijfsvoering. De gemeente heeft het economisch eigendom.

Ad 1. MVA hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is b.v. bedrijfsauto's, computers en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Ad 2. Indien dit genereren van middelen gebeurt of kan gebeuren middels het vragen van rechten of heffingen, dan spreekt het BBV van MVA met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Bekend voorbeeld hiervan is riolering. Ook de milieustraat kan tot deze categorie investeringen worden gerekend.

Ad 3. MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen en groenvoorzieningen.

2.2.3 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan volgens artikel 36 BBV uit:

- a) Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- b) Leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- c) Overige langlopende leningen;
- d) (Overige) uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

2.3 Criteria voor het activeren van vaste activa

De hoofdregel voor het activeren van investeringen is opgenomen in artikel 59 BBV: alle investeringen worden geactiveerd. De enige uitzondering op het verplicht activeren zijn kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde die, zoals vermeld in artikel 59, tweede lid BBV, niet mogen worden geactiveerd.

Het is echter niet praktisch om alle investeringen die hiervoor in aanmerking komen ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet in haar notitie rondom verkrijging en vervaardiging van kapitaalgoederen vanuit efficiency oogpunt de aanbeveling om een minimale omvang voor het activeren van vaste investeringen te hanteren. Hierdoor wordt de staat van investeringen niet belast met veel kleine investerings- en afschrijvingsbedragen en worden extra administratieve handelingen voorkomen.

In de nota activabeleid gemeente Someren 2011 is opgenomen dat investeringen met een aanschafwaarde of vervaardigingswaarde van minder dan € 10.000, - niet worden geactiveerd.

Deze investeringen worden in het jaar van aanschaf of vervaardiging direct ten laste van de exploitatie gebracht. Met de presentatie van deze geactualiseerde nota willen we dit bedrag, met name uit efficiencyoverwegingen, verhogen tot een bedrag van € 25.000,--. Dit bedrag past meer in het beleid dat gemeenten van gelijke omvang hanteren. Wel wordt hierbij aangetekend dat het drempelbedrag zich aan de bovenkant bevindt van de bandbreedte van gehanteerde drempelbedragen.

2.4 Onderhoud

In sommige gevallen is het moeilijk een onderscheid te maken tussen investeringen en grote uitgaven die niet kunnen worden geactiveerd. De commissie BBV heeft de stellige uitspraak gedaan dat kosten voor (klein en groot) onderhoud niet levensduur verlengend zijn. Deze kosten mogen dus niet geactiveerd worden:

1. Kosten van klein onderhoud dienen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie te worden gebracht.
2. Kosten van groot onderhoud kunnen op twee wijzen worden verwerkt in de administratie:
 - a. De kosten worden in het jaar van uitvoering direct ten laste van de exploitatie gebracht.
 - b. De kosten worden in het jaar van uitvoering ten laste gebracht van een vooraf gevormde voorziening (artikel 44 lid 1c BBV).
3. Kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud dienen ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Onderhoud is niet levensduur verlengend, maar dient om een actief gedurende zijn levensduur in een goede staat te houden. Voor levensduur verlengende investeringen geldt expliciet dat ze bijdragen aan een substantiële levensduurverlenging van het betreffende actief, zoals het renoveren van een gebouw of rehabilitatie van een weg. Een investering die de levensduur verlengt van een bestaand actief (ten opzichte van de oorspronkelijke termijn) wordt afgeschreven over de resterende verwachte levensduur van het totale actief volgens de in de bijlage opgenomen afschrijvingstabel.

3 Waarderen

3.1 Waarderingsgrondslag

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 BBV: investeringen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

BTW wordt niet geactiveerd voor zover deze compensabel of verrekenbaar is. Niet compensabele of verrekenbare BTW verhoogt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en daarmee ook de waardering van het actief.

3.2 Bruto en netto waarderen

Vaste activa worden op basis van de bruto investering (excl. compensabele of verrekenbare btw) geactiveerd. Dit houdt in dat eventuele reserves niet in mindering mogen worden gebracht op het investeringsbedrag.

Hierop zijn de volgende uitzonderingen op van toepassing:

Bijdragen van derden

Bijdragen van derden zijn bijvoorbeeld bijdragen van het Rijk, Provincie of Europese fondsen. Alle bijdragen van derden worden in mindering op het actief gebracht. Ze verlagen per saldo de kostprijs van de investering. Er dient dan wel een direct aantoonbare relatie te bestaan tussen de kosten van de investering en de daarvoor ontvangen bijdrage (artikel 62 lid 2 BBV).

Voorziening vervanging riolering

Voor het rioolrecht bestaat de wettelijke mogelijkheid om via het tarief vooraf gepland te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (art. 229b, tweede lid, onderdeel a, van de Gemeentewet). Deze spaarbedragen moeten op grond van artikel 44 lid 1d BBV aan een voorziening worden toegevoegd. In het jaar dat de vervangingsinvestering wordt gerealiseerd, worden de kosten hiervan ten laste van de voorziening gebracht (artikel 62 lid 3 BBV).

3.3 Restwaarde

De restwaarde is de verwachte waarde van een actief aan het eind van de gebruikstermijn tegen het huidige prijspeil. Het vertegenwoordigt de schatting (tegen het huidig prijspeil) van de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen) van het activum.

In de waarderingsgrondslag wordt, tenzij middels een expliciet besluit van de gemeenteraad anders wordt bepaald, in beginsel geen rekening gehouden met een restwaarde van het actief. Restwaarde is dan nihil of gelijk aan het bedrag van de kosten van sloop/verwijdering.

3.4 Boekwinst of -verlies

Indien een object met een bepaalde restwaarde wordt afgestoten (verkoop, inruil etc.), zal de verkoopopbrengst in eerste instantie worden aangewend als dekking voor het volledig afschrijven van de restant boekwaarde van het actief. De verkoopopbrengst van een actief minus de boekwaarde van dit actief wordt de boekwinst of het boekverlies genoemd. Op het moment van afstoten moet de winst of het verlies in de exploitatie worden verantwoord als een incidenteel voordeel of nadeel. De boekwinst of het boekverlies mag in geen geval worden verrekend met de aanschafwaarde- of verkrijgingsprijs van een eventueel vervangingsobject.

3.5 Waardeverandering van activa

Door diverse factoren kan de actuele waarde van een actief stijgen of dalen ten opzichte van de waarde die op de balans is opgenomen. In dat geval komt de administratieve boekwaarde niet meer overeen met de reële waarde. De commissie BBV zegt hierover in haar notitie kapitaalgoederen: *“een naar verwachting duurzame waardevermindering wordt overigens op het moment van constatering als verlies genomen”*.

Daarnaast is bepaald dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld - indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde - wordt afgewaardeerd op het moment van buiten gebruikstelling.

4 Afschrijven

Het gebruik van vaste activa strekt zich uit over meerdere jaren. De levensduur van (niet financiële) vaste activa is echter niet oneindig. Door technische slijtage of economische veroudering daalt de waarde. Het zichtbaar maken van de waardevermindering in de jaarlijkse exploitatie wordt afschrijven genoemd. Bij het bepalen van de juiste afschrijving moeten de levensduur en de wijze van afschrijven in ogenschouw worden genomen. Indien gewenst wordt uitgegaan van de componentenbenadering. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, afzonderlijk worden gewaardeerd en afgeschreven op basis van het waardeverloop van die individuele delen.

4.1 Uitgangspunten bij afschrijving

Belangrijkste uitgangspunten bij het afschrijven zijn volgens artikel 64 BBV:

- *Onafhankelijk van resultaat*: de afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar;
- *Bestendige gedragslijn*: slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorgaande begrotingsjaar zijn toegepast.
- *Stelselmatig*: op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

In afwijking van het bovenstaande is:

- de afschrijvingsduur van kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
- de afschrijvingsduur van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief ten hoogste vijf jaar.
- voor bijdragen aan de investeringen in eigendom van derden de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de investeringen waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Op gronden wordt in beginsel niet afgeschreven, omdat dergelijke investeringen geen beperkte gebruiksduur hebben en geen waardedaling als gevolg van slijtage kennen. Grond wordt eveneens gewaardeerd op verkrijgingsprijs. Wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven, moet grond gewaardeerd worden op een lagere marktwaarde.

Grond in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut onder wegen, straten of rotondes etc. wordt geactiveerd en afgeschreven in dezelfde periode als de betreffende investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

4.2 Methode van afschrijving

Er bestaan verschillende methoden voor het bepalen van het bedrag aan afschrijving. De gemeente Someren hanteert de lineaire en de annuïtaire afschrijvingsmethode.

- Bij de lineaire afschrijvingsmethode wordt per jaar een vast bedrag afgeschreven. De formule voor deze berekening van de afschrijving luidt: $\text{afschrijving per jaar} = (\text{aanschafkosten} : \text{verwachte toekomstige gebruiksduur})$.

- Bij de annuïteitenmethode blijft de jaarlijkse kapitaallast (= afschrijving + rente) gelijk.

Gedurende de levensduur nemen de rentekosten af en stijgen de afschrijvingskosten. De vaste (bruto) maandlast wordt de annuïteit genoemd. Deze annuïteit wordt berekend met behulp van annuïteitentabellen. Het vaste bedrag wordt berekend door het bedrag van aanschaf te

vermenigvuldigen met het bedrag volgens deze annuïteitentabel.

In de regel wordt de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd, echter in de gevallen dat sprake is van:

- een noodzakelijke match tussen lasten en baten (bijvoorbeeld bij verhuur van gebouwen),
- het van belang wordt geacht de lasten gedurende de looptijd gelijk te houden (bijvoorbeeld bij de berekening van heffingstarieven), kan ook annuïtair worden afgeschreven.

4.3 Afschrijvingstermijnen

Op vaste activa met een gelimiteerde gebruiksduur moet volgens artikel 64 lid 3 BBV jaarlijks worden afgeschreven. Het BBV schrijft niet voor welke termijnen gelden voor welke investeringen. Het BBV zegt wel dat de afschrijvingstermijn overeen moet komen met de verwachte technische en/of economische levensduur. Op grond wordt niet afgeschreven. De afschrijvingstermijnen moeten consistent worden toegepast en mogen alleen bij gegronde redenen worden aangepast.

In bijlage 1 zijn de bij de gemeente Someren gehanteerde afschrijvingstermijnen opgenomen. Als de afschrijvingstabel niet voorziet in een bepaalde investeringensoort neemt het college daarin een besluit en wordt de afschrijvingstabel hierop aangepast. Bij de eerstvolgende rapportage wordt de raad hierover geïnformeerd.

4.4 Ingangsmoment van afschrijving

De commissie BBV onderscheidt in haar nota kapitaalgoederen aan aantal momenten om te beginnen met afschrijven. Geldend beleid is dat vanwege de administratieve eenvoud de afschrijving start op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt.

4.5 Rentetoerekening

Aan alle geactiveerde kapitaaluitgaven wordt rente toegerekend. Dit zijn de lasten die voortkomen uit financiering van de investering. De combinatie van rente en afschrijving vormen de kapitaallasten die zowel in de begroting als in de jaarrekening ten laste van de exploitatie worden gebracht. Rente wordt toegerekend voor zover er sprake is van een nadelig resultaat op de rente. Dat wil zeggen dat de rentekosten hoger zijn dan de rentebaten.

5 Procedures

5.1 Kredieten

5.1.1. Algemeen

Volgens het BBV bestaat de begroting uit een programmabegroting en de financiële begroting, waarbij de financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten alsmede een overzicht van de financiële positie met toelichting. In deze uiteenzetting wordt apart aandacht besteed aan de investeringen, onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Door de vaststelling van de begroting gaat de raad akkoord met de in de uiteenzetting opgenomen investeringen en de daaruit voortvloeiende lasten die in de desbetreffende programma's zijn opgenomen. De raad kan bij de begrotingsbehandeling aangeven welke investeringskredieten zij op een later tijdstip wenst te autoriseren.

5.1.2 Aanvragen van kredieten voor investeringen

Jaarlijks inventariseren gewenste investeringen.

Het coalitieprogramma vormt de basis voor het in beeld brengen van gewenste investeringen. De gewenste investeringen worden beoordeeld en integraal afgewogen. De geautoriseerde investeringen worden vervolgens gebundeld en meerjarig financieel vertaald in het investeringsprogramma (IP). In het investeringsprogramma wordt per investering aangegeven

- a. een omschrijving van de activiteiten.
- b. het bedrag van de investering
- c. het geplande uitvoeringsjaar
- d. wijze van financiële dekking

Middels een integrale afweging van middelen worden jaarlijks keuzes gemaakt als het gaat om investeringen. Het betreft hier investeringen die al in het IP opgenomen zijn alsmede nieuwe gewenste investeringen.

Voor presenteren van een betrouwbaar meerjarenperspectief is het uiteraard van belang dat een zo volledig mogelijk beeld van de investeringen wordt geschetst. Uitgangspunt bij de te maken keuzes is dat deze moeten passen binnen het geformuleerde financiële beleidskader. Er dient sprake te zijn van een sluitende (meerjaren)begroting.

Autorisatie investeringen

Bij het vaststellen van de begroting worden investeringen die zijn opgenomen in de jaarschijf van het begrotingsjaar door de raad geautoriseerd. De investeringen opgenomen in de daaropvolgende jaarschijven hebben een voorlopig karakter.

Incidentele investeringen

Indien er investeringskredieten noodzakelijk zijn in de loop van het jaar die niet bij de vaststelling van de begroting waren voorzien, dienen deze ter besluitvorming aan de raad te worden voorgelegd. Zo'n voorstel aan de raad dient vergezeld te gaan met een structureel sluitende begrotingswijziging, waarin de baten en lasten voortvloeiende uit de investering zijn opgenomen.

Voor het aanvragen van kredieten geldt het volgende schema:

Bedrag investeringen	
< € 10.000	<ol style="list-style-type: none">1. Bedrag wordt niet in het investeringsprogramma opgenomen.2. Het bedrag van de investering wordt ineens ten laste van de exploitatie gebracht.
< € 25.000 en > € 10.000	<ol style="list-style-type: none">3. Bedrag wordt in het investeringsprogramma opgenomen.4. Het bedrag van de investering wordt ineens ten laste van de exploitatie gebracht.
>€ 25.000,--	<ol style="list-style-type: none">5. Bedrag wordt in het investeringsprogramma opgenomen.6. De investering wordt geactiveerd. De jaarlijkse lasten worden ten laste van de exploitatie gebracht.

5.1.3 Rapporteren over kredieten

De raad wordt minstens eenmaal per jaar via een kredietrapportage geïnformeerd over het verloop van de investeringskredieten.

5.1.4 Over-/onderschrijding van kredieten

In de praktijk ontstaan afwijkingen ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet. Bij over- en onderschrijdingen worden de volgende richtlijnen in acht genomen:

Overschrijdingen	Toelichting
-Overschrijding \leq 5% van het krediet met een maximum van € 10.000, -	Het krediet kan tussentijds zonder toelichting worden afgesloten. Definitieve vaststelling door de raad via de P en C-cyclus.
-Alle overige overschrijdingen ($>$ 5% en $>$ € 10.000, -)	Afwijkingen worden nader geanalyseerd en verklaard. Definitieve vaststelling door de raad via de P en C-cyclus.

5.1.5 Afsluiten van kredieten

Ten aanzien van het afsluiten van kredieten kan in zijn algemeenheid worden vermeld dat deze, met inachtneming van bovenstaande criteria, kunnen worden afgesloten op het moment dat het actief in gebruik wordt genomen.

Aan het eind van een jaar worden alle kredieten afgesloten die volgens de (investerings-)planning dat jaar als eindjaar hebben. Na beëindiging van de looptijd van het project (afsluitdatum) komen de niet bestede kredieten in principe te vervallen. Uitzondering hierop zijn de projecten waarbij is aangegeven dat de verwachte realisatiedatum moet worden doorgeverschoven naar een volgend jaar. De restant-kredieten van deze projecten worden dan overgeheveld naar het volgend boekjaar.

Daarnaast is het mogelijk een voorziening te vormen bij het (tijdig) afsluiten van een krediet. Daardoor wordt bereikt dat kredieten tijdig worden afgesloten en de afschrijving conform het geldende investeringsbeleid worden berekend vanaf het moment dat het actief in gebruik wordt genomen. Het krediet blijft in dat geval niet vanwege bijvoorbeeld een laatste onderhoudstermijn onnodig lang open staan terwijl het actief al wel in gebruik is genomen.

Voorwaarden voor het instellen van een dergelijke voorziening zijn:

- Het actief is/wordt op korte termijn (binnen 1 jaar) in gebruik genomen;
- Het grootste deel van de investering (budget) is gerealiseerd (> 80%);
- Bij de kredietrapportage wordt over deze voorzieningen gerapporteerd;

-De termijn van instandhouding van een voorziening inzake kredieten bedraagt maximaal 1 jaar. Na het verstrijken van deze termijn wordt de (resterende) voorziening in mindering gebracht op de boekwaarde het onderliggende actief.

Indien bij de afsluiting een over- of onderschrijding van het krediet heeft plaatsgevonden wordt hierover verantwoording afgelegd conform bovenstaande criteria. Bij een onderschrijding van het krediet vloeit het restant terug naar de algemene middelen tenzij het krediet geheel of gedeeltelijk gedekt wordt uit een afzonderlijke reserve, dan dient het voordeel hierin naar rato terug te vloeien.

5.1.6 Herijking investeringsplanning

De verwachte einddatum van investeringen kan op basis van de jaarlijkse herijking van de investeringsplanning worden bijgesteld.

5.2 Administreren van investeringen

Soms komt het voor dat investeringen die feitelijk al 'afgeschreven' zijn, toch nog in gebruik zijn. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren bij gebouwen, meubilair of voertuigen. Deze blijven dan wel in de investeringstaat opgenomen ten behoeve van eigendomsadministratie. Daarnaast kan er nog een resultaat optreden bij vervreemding en is mogelijk een verzekering afgesloten voor het activum. De waarde van deze investeringen is bedrijfseconomisch gezien nul.

6 Slotbepalingen

6.1 Citeertitel

Deze nota wordt aangehaald als de Nota investeringsbeleid gemeente Someren 2017.

6.2 Inwerkingtreding

Deze nota treedt in werking 8 dagen na de publicatiedatum..

BIJLAGE 1

Afschrijvingstabel behorende bij de nota investeringsbeleid

De in de tabel opgesomde afschrijvingstermijn zijn maximale termijnen. Een kortere afschrijvingstermijn is mogelijk in verband met werkelijke economische of technische levensduur.

	Omschrijving	afschrijving Maximaal
1	Immateriële vaste investeringen	
	Immateriële vaste investeringen (in principe niet activeren)	
	Kosten onderzoek en ontwikkeling	Looptijd vast actief
	Kosten sluiten van geldleningen	Looptijd lening
2	Materiële vaste investeringen	
<i>a.</i>	<i>Gronden en terreinen</i>	Geen afschrijving
<i>b.</i>	<i>Woonruimten</i>	
	Nieuwbouw	40
	Aanbouw 25 jaar (of langer afhankelijk van hoofdbestanddeel)	25
	Renovatie en restauratie	25
	Aankoop bestaande gebouwen	Variabel
	Semi-permanente gebouwen	15
<i>c.</i>	<i>Bedrijfsgebouwen</i>	
	Nieuwbouw	40
	Aanbouw 25 jaar (of langer afhankelijk van hoofdbestanddeel)	25
	Renovatie en restauratie	25
	Aankoop bestaande gebouwen	Variabel
	Semi-permanente gebouwen	15
<i>d.</i>	<i>Grond – weg- en waterbouwkundige werken</i>	
	Riolering	Variabel (zie vGRP)
	Aanleg/reconstructie wegen, fiets- en voetpaden, parkeervoorzieningen	Variabel, afhankelijk van wegtype (zie kostendekkingsplan)
	Aanleg/reconstructie plantsoenen, parken speelterreinen	25
	Sportvelden	25
	Kunstgrasveld	15
	Overstorten	5
<i>e.</i>	<i>Vervoermiddelen</i>	
	Overige vervoermiddelen	8
<i>f.</i>	<i>Machines, apparaten en installaties</i>	

	Aanleg/vervanging openbare verlichting	20
	Machines, apparatuur technische installaties	15
	Hulpverlening- en brandbestrijdingsmaterialen	10
<i>g.</i>	<i>Overige materiële vaste investeringen</i>	
	Speeltoestellen, sporttoestellen en sportmaterialen	10
	Inrichting gebouw, onder andere meubilair, inventaris etc.	10
	Overige materiële vaste investeringen	10
	Hard- en software	4
4	Financiële vaste investeringen	
	Financiële vaste investeringen	variabel
	Bijdrage in investeringen van derden	Afhankelijk van actief

BIJLAGE 2: BEGRIPPEN

Activa:

De bezittingen van een gemeente. Activa worden verdeeld in vaste en vlottende activa.

Activeren:

Het opnemen van investeringen op de balans van de gemeente.

Afschrijven:

Afschrijven is het boekhoudkundig laten zien dat de waarde van activa in de loop van de tijd afneemt. Deze waarde afname wordt veroorzaakt door technische slijtage en/of economische veroudering. Het afschrijvingsbedrag hangt af van de gebruiksduur en restwaarde van de investering. De gebruiksduur bepaalt de afschrijvingstermijn en dus ook de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Agio/disagio:

Agio c.q. disagio is het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het hogere c.q. lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd.

Annuïtaire afschrijvingsmethode:

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks gelijk zijn gedurende de gehele economische levensduur van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Aan het eind ligt de verhouding andersom.

Boekwaarde:

De waarde van de activa op de balans. Dit is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Economische levensduur:

Activa slijten op twee manieren. Aan de ene kant door het gebruik, de zogeheten technische slijtage. Aan de andere kant doordat ze verouderen: er komen bijvoorbeeld nieuwe machines op de markt waarin de nieuwste technische kennis is verwerkt. Deze veroudering wordt economische slijtage genoemd.

Financiële vaste activa:

Is een groep van activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen zoals bijvoorbeeld deelnemingen en aandelen.

Immateriële vaste activa:

Immateriële vaste activa onderscheiden zich van materiële vaste activa doordat ze geen tastbare vorm hebben en dus onzichtbaar zijn. Ze hebben met materiële vaste activa echter gemeen, dat ze langdurig bruikbaar zijn.

Investeren:

Het aanschaffen of zelf produceren van activa. Hierbij is het de bedoeling de bedrijfsmiddelen meerdere jaren te gebruiken.

Investerings met economisch nut:

Activa die geld kunnen opleveren of die verhandelbaar zijn (er is een markt voor), zoals gebouwen; deze moeten worden geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:

Activa in de openbare ruimte die een publieke taak vervullen zoals wegen, groenvoorziening, bruggen e.d. Deze mogen worden geactiveerd, maar zo kort mogelijk.

Investeringskrediet:

Bedrag dat door de gemeenteraad of het college beschikbaar is gesteld voor het doen van een investering.

Kapitaalgoederen:

Goederen die meerdere jaren nut geven; denk aan wegen, gebouwen, riolen.

Kapitaallasten:

De jaarlijks terugkerende lasten die samenhangen met de investeringen. De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en rente.

Lineaire afschrijvingsmethode:

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks dalen. De afschrijvingscomponent is jaarlijks gelijk. Als gevolg van de daling van de boekwaarde neemt de jaarlijkse rentelast af.

Materiële vaste activa:

Dit zijn investeringsuitgaven waar bezittingen tegenover staan van stoffelijke aard, waarvan de gebruiksduur gedurende meerdere jaren kan worden toegepast.

Rente:

Een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente.

Restwaarde:

Dit is de geschatte waarde dat een actief vermoedelijk nog zal hebben op het moment dat je hem niet meer kunt gebruiken c.q. de afschrijving loopt.

Technische levensduur:

Het aantal jaren dat een actief daadwerkelijk meegaat, voordat het technisch versleten is.

Vaste activa:

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn gronden, gebouwen en inventaris. De vaste activa worden verdeeld in immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs:

Het bedrag dat is betaald om activa aan te schaffen; dit betreft zowel de inkoopprijs als de bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs:

De kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het intern vervaardigen van een actief.

Vlottende activa:

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd. Binnen een jaar moeten de vlottende activa zijn omgezet in geld. Voorbeelden hiervan zijn voorraden, debiteuren en liquide middelen (bank en kas).

Bijlage 3 Wettelijk kader

In deze bijlage zijn de relevante artikelen met betrekking tot investeringsbeleid uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) opgenomen.

Hoofdstuk V. Waardering, activeren en afschrijven

Artikel 59

1. Alle investeringen worden geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan investeringen in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de investeringen die samenhangen met de investering.

Artikel 62

1. Alle vaste investeringen worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Artikel 63

1. Investeringen worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
5. Van investeringen waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de investeringen van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.

7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en de lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.
3. Op vaste investeringen met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
4. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste investeringen, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste investeringen, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.
6. Voor bijdragen aan de investeringen in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de investeringen waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste investeringen worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.